Một số giải pháp tăng cường giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên mạng xã hội cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay

ThS PHẠM THÚY QUỲNH NGA
Trường Đại học Nội vụ Hà Nội; Email: quynhngahdspn1@gmail.com

Tóm tắt: *Trong nhưng năm qua Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng giáo dục toàn diện cho sinh viên (SV), trong đó có giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái thù địch trên mạng xã hội (MXH). Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giáo dục về vấn đề này còn những bất cập, thể hiện ở bản lĩnh chính trị, năng lực của làm chủ thông tin MXH còn non kém. Mặt khác, nội dung, phương thức giáo dục chưa có sức hút và lan tỏa mạnh mẽ, mức độ quan tâm của đội ngũ những người làm công tác giáo dục về vấn đề này chưa liên tục, thường xuyên và chưa được đầu tư về mọi mặt. Do đó, tồn tại một bộ phận SV tiếp cận những tư tưởng sai trái, thù địch trên MXH. Bài viết đưa ra một số giải pháp giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay.*
Từ khóa: *giáo dục; quan điểm sai trái, thù địch; mạng xã hội.*

Giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV phải tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp cả về chủ thể, đối tượng, nội dung, phương thức, môi trường giáo dục, trong đó cần tập trung một số giải pháp sau đây.

1. Giải pháp đối với chủ thể giáo dục

Để phát huy vai trò của nhà trường trong việc nâng cao trình độ nhận thức, tri thức chính trị, củng cố niềm tin, bồi dưỡng lý tưởng chính trị cho SV trong điều kiện hiện nay, cần thực hiện những nội dung sau:

- Nâng cao nhận thức của đảng ủy, ban giám hiệu, lãnh đạo các phòng, ban, khoa chuyên môn trong công tác giáo dục

Cần có chủ trương và chỉ đạo việc đưa các nội dung giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV là một trong những nội dung giáo dục ngoại khóa cho SV. Trong giảng dạy các môn lý luận chính trị ngoài việc lồng ghép nội dung này trong bài giảng, đối với tiết thảo luận, thực hành cần xây dựng nội dung giáo dục cụ thể bắt buộc trong mỗi học phần nhằm gắn lý luận môn học với đời sống chính trị của đất nước. Trong quá trình thực hiện, đảng ủy, ban giám hiệu các trường phải chú trọng việc kiểm tra thực hiện, tổng kết, đánh giá các chương trình giáo dục và tránh tình trạng phó mặc cho các đơn vị chức năng. Kịp thời tổ chức tuyên dương những cá nhân, tập thể điển hình trong giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV; đồng thời, chủ động phòng ngừa, phát hiện và có các giải pháp kịp thời giúp đỡ các SV có những dấu hiệu bàng quan chính trị, phai nhạt lý tưởng cách mạng.

- Phát huy vai trò của tổ chức đoàn, hội trong giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV

Xuất phát từ đặc điểm của lứa tuổi SV, các phong trào, hoạt động chính trị cần phải được tổ chức khoa học, với phương pháp phù hợp với tâm lý thanh niên để lôi cuốn SV tham gia, khơi dậy và khuyến khích khát khao cống hiến, tạo cơ hội cho họ chứng tỏ mình là người hữu ích. Phải nhận thức một cách khách quan rằng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng của một số trường còn chung chung, mang tính khẩu hiệu, khô khan, đơn điệu của các tổ chức đoàn, hội. Do vậy, cần đề ra những chương trình hành động cụ thể, thiết thực, có thể đo lường và đánh giá được kết quả thực hiện. Đồng thời, khi tổ chức các hoạt động xã hội tình nguyện, từ thiện, nhân đạo vì cộng đồng, Đoàn thanh niên và Hội SV cần lồng ghép, mềm hóa, đa dạng hóa

cách thức thể hiện các nội dung giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV.

Trong thời gian tới, các nhà trường cần tiếp tục tổ chức tốt các hoạt động như: Phong trào *"SV tình nguyện"*. Đây là hoạt động rất có ý nghĩa, SV tham gia sẽ nhận thức được giá trị hành động của mình. Họ sẽ ngày càng sống có trách nhiệm với cộng đồng hơn, từ đó, có ý thức trau dồi kiến thức, kỹ năng thực hành, sức khỏe, khát khao hành động, khát vọng cống hiến, dựng xây Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Phong trào *"Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc"*, góp phần để SV hiểu được trách nhiệm của bản thân trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Đoàn thanh niên các trường cần giáo dục chính trị để đoàn viên, SV có khả năng đề kháng và đấu tranh xóa bỏ những thông tin xuyên tạc đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước của các lực lượng thù địch. Qua đó, giáo dục tình yêu và ý thức trách nhiệm với việc giữ gìn hòa bình, độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của đất nước.

- Nâng cao vai trò gương mẫu của đảng viên trong giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch

Để giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV mang lại hiệu quả thực sự và bền vững, một yêu cầu có tính nguyên tắc là các chủ thể giáo dục cần trở thành những hình mẫu đạo đức. Bản thân các chủ thể phải là những tấm gương điển hình trong đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Đặc biệt, các chủ thể phải là người sử dụng MXH nghiêm túc và văn minh, thể hiện rõ trách nhiệm nêu gương. Vì vậy, các trường đại học cần tiếp tục thực hiện theo Quy định số 101 - QĐ/TW ngày 07.6.2012 của Ban Bí thư "*Về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp*", làm cho cán bộ, giảng viên là đảng viên phát huy trách nhiệm của mình trong gương mẫu thực hiện các quy định của nhà trường, trong công tác và lối sống hàng ngày.

Tính gương mẫu của chủ thể giáo dục vừa là bài học sinh động, dễ hiểu đã cụ thể hóa các nội dung chính trị, tư tưởng cần thực hiện, đồng thời tạo niềm tin, động lực thúc đẩy để SV nâng cao nhận thức, thay đổi thái độ tích cực và chuyển hóa thành hành vi đấu tranh chính trị phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Nêu gương gắn với các hoạt động chính trị của chủ thể giáo dục đem lại tác động to lớn đến SV, thúc đẩy học tập, rèn luyện nhận diện hành vi chính trị chính nghĩa và phi chính nghĩa thiết thực cụ thể trong học tập, lao động, tại địa phương, địa bàn SV sinh sống. Nêu gương ở chủ thể giáo dục cần đạt đến là sự tự nguyện, tự giác, phát huy vai trò, trách nhiệm, mỗi cán bộ, giảng viên cần tiên phong, gương mẫu trong thực hiện nhiệm vụ chính trị, trong công việc và cuộc sống. Kiên quyết thực hiện các biện pháp phòng, chống tham nhũng ở từng cơ quan, đơn vị. Đồng thời, kiên quyết phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ. Cấp ủy các cấp thường xuyên rà soát, nắm chắc chất lượng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý thuộc quyền và xử lý nghiêm những cán bộ, giảng viên không đảm bảo về tiêu chuẩn, điều kiện, quy trình bổ nhiệm, năng lực chuyên môn, trình độ lý luận chính trị và hiệu quả công tác thấp. Thông qua công tác kiểm tra, giám sát, góp phần làm chuyển biến nhận thức của các cán bộ, giảng viên là đảng viên, quyết tâm chính trị cao hành động quyết liệt nhằm ngăn ngừa sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và kiên quyết phòng, chống tham nhũng, lãng phí trong nhà trường.

- Phát huy vai trò của giảng viên giảng dạy lý luận chính trị bảo vệ, giữ vững và phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng

Các học viện, nhà trường cần nhận thức sâu sắc vai trò và tầm quan trọng của công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, kiên quyết, kiên trì thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu mà Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị đã đề ra. Đảng ủy, ban giám hiệu nhận thức rõ đây là nhiệm vụ chính trị vừa cấp bách, vừa thường xuyên và lâu dài, không chỉ là công việc của các cơ quan Đảng, Nhà nước mà là của cả hệ thống chính trị, là trách nhiệm của mọi cán bộ, đảng viên và nhân dân. Khẳng định quan điểm có tính nguyên tắc, mang ý nghĩa sống còn của Đảng ta, đó là: kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng để xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Trong giảng dạy, giảng viên cần nghiên cứu sâu sắc, toàn diện về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chỉ rõ những giá trị cốt lõi, trường tồn, Đảng Cộng sản cầm quyền; về xây dựng chủ nghĩa xã hội, tư tưởng về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; tư tưởng về đại đoàn kết toàn dân tộc, về giải phóng và phát triển toàn diện con người. Đồng thời, cần chỉ rõ bản chất phản động, những luận điệu xuyên tạc, sai trái của các thế lực thù địch đối với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - nền tảng tư tưởng của Đảng ta.

Không ngừng tìm tòi, đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức truyền đạt kiến thức, phù hợp với từng đối tượng cụ thể, đảm bảo chất lượng, hiệu quả thiết thực; làm cho sinh viên hiểu rõ những giá trị lý luận và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; tin tưởng và làm theo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; đoàn kết, chung tay thực hiện mục tiêu "dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh". Thực hiện nghiêm, có hiệu quả Chỉ thị số 23-CT/TW, ngày 09.02.2018, của Ban Bí thư Trung ương khóa XII "Về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới".

2. Giải pháp đối với đối tượng giáo dục

Thứ nhất, nâng cao nhận thức được sự cần thiết, vai trò của giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm, sai trái thù địch trên MXH cho SV.

Nâng cao nhận thức của SV về tầm quan trọng của đấu tranh, phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH là một trong những giải pháp có ý nghĩa quan trọng đối với SV. Bởi nhận thức đúng đắn về vai trò của đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH là điều kiện quan trọng để mỗi SV có động cơ, thái độ đúng đắn, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập, tạo động lực hoàn thiện phẩm chất, năng lực tư duy và có cái nhìn khoa học về các thông tin trên MXH. Đồng thời, để nhận diện, đấu tranh phản bác có hiệu quả, đòi hỏi SV phải có nhận thức đầy đủ về tính chất, mức độ và hậu quả của tin giả, tin xấu độc.

Thứ hai, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của SV trong việc học tập, rèn luyện, nâng cao ý thức đấu tranh chính trị.

Ý thức đấu tranh chính trị của SV không phải là cái có sẵn, mà được hình thành, phát triển thông qua quá trình học tập và hoạt động xã hội. Chỉ có trong quá trình học tập và hoạt động xã hội thì những mặt tích cực và những mặt hạn chế của SV mới được bộc lộ. Tri thức, niềm tin, lý tưởng chính trị sẽ tiếp tục được củng cố và phát triển khi SV biết nêu cao ý thức rèn luyện hàng ngày. Điều đó, đòi hỏi SV phải tham gia vào các phong trào thi đua, phong trào hoạt động xã hội, thực sự dấn thân vào công việc phải "nhảy xuống nước" để biết bơi, có như vậy sinh viên mới có khả năng tự hoàn thiện ý thức chính trị của bản thân trong bối cảnh thế giới đầy biến động phức tạp như hiện nay.

Ngoài ra, để thực hiện tốt việc đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH đòi hỏi mỗi SV phải rèn luyện và vận dụng tốt kỹ năng tư duy phản biện trong nhận diện chính xác thông tin khi tiếp cận trên MXH. Nếu thiếu kỹ năng tư duy phản biện, không xác minh được thông tin, không nhận diện kịp thời và thực chất quan điểm, SV sẽ bị đánh lừa, lôi kéo, thậm chí phát ngôn sai, thiếu thận trọng trong chia sẻ, trao đổi thông tin mỗi khi truy cập, tham gia các diễn đàn trên MXH. Ngược lại, khi SV hiểu đúng, nhận diện được tin giả, tin xấu độc thì những tin này sẽ không có đất sống. Do đó, mỗi SV cần hình thành cho mình kỹ năng suy đoán độ chính xác của thông tin, suy nghĩ thận trọng, tỷ mỷ, cảnh giác, tỉnh táo để nhận diện các quan điểm sai trái, thù địch. Đồng thời xem xét khách quan, toàn diện các nguồn tin thông qua cách đặt câu hỏi phản biện như: thông tin này ở đâu? xuất hiện khi nào? có đáng tin cậy không? bản chất là gì? Mặt khác, SV cần tránh like, share, hay click vào đường link trên MXH khi chưa có thông tin kiểm chứng. Trên cơ sở nhận diện thực chất các thông tin sẽ giúp SV xác định được nội dung, hình thức, phương pháp đấu tranh hiệu quả với chúng trên MXH thông qua các bài viết, bình luận, chia sẻ là yêu cầu quan trọng và tất yếu để tăng khả năng nhận diện, đấu tranh với tin giả, tin xấu độc trên MXH. Việc đấu tranh phải được tiến hành thường xuyên, tránh các biểu hiện đấu tranh chung chung thiếu trọng tâm, trọng điểm.

3. Giải pháp về nội dung giáo dục

- Thường xuyên cập nhật quan điểm của Đảng,

chính sách, pháp luật của Nhà nước và bám sát thực tiễn các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước

Nội dung giáo dục, trước hết, phải làm cho SV hiểu rõ quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng, biết nhận diện các với luận điệu xuyên tạc, bóp méo của các thế lực thù địch. Hiện nay, các thế lực thù địch luôn xem "diễn biến hòa bình" trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa là mũi nhọn để tấn công, mà đầu tiên là nhắm đến giới trẻ, SV. Chúng tập trung chống phá nhằm phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, xuyên tạc bản chất Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, gây nên cho tầng lớp thanh niên sự hoài nghi về đường lối và sự lãnh đạo của Đảng, giảm sút niềm tin với quá trình điều hành, quản lý của Nhà nước, tạo xung đột tâm lý, gây bất bình trong xã hội, kích động thanh niên, SV và tiếp tay cho bọn phản động, bọn cơ hội trong và ngoài nước chống phá Đảng và Nhà nước ta. Phải tăng cường tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đối với SV, đặc biệt là SV các trường thuộc khối khoa học tự nhiên, khối kỹ thuật bởi SV các trường này ít được tiếp cận với thông tin lý luận chính trị so với các trường thuộc khối khoa học xã hội và nhân văn.

- Tích hợp nội dung giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, ý thức pháp luật, thẩm mỹ, văn hóa cho SV trong giảng dạy

Việc tích hợp nội dung giáo dục ý thức chính trị cho SV thông qua giảng dạy các học phần lý luận chính trị là một trong những giải pháp quan trọng để nâng cao hiệu quả "sức đề kháng" cho SV trước những quan điểm sai trái trên MXH. Do đặc thù của nội dung giáo dục ý thức chính trị thường mang tính khái quát và trừu tượng cao, nên các tài liệu biên soạn chỉ mang tính cung cấp kiến thức cơ bản chưa gợi mở và phát huy khả năng tự học của SV. Chính vì vậy, chất lượng nội dung giáo dục ý thức chính trị chưa cao, chưa hấp dẫn và gây khó khăn trong việc giáo dục tư tưởng chính trị cho SV hiện nay. Muốn nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị điều cần thiết tất yếu phải đổi mới nội dung giáo dục để hướng dẫn SV tự học, tự nghiên cứu dựa trên nền tảng tri thức lý luận chính trị được cung cấp. Từ đó, sẽ góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện, nâng cao ý thức và phẩm chất chính trị của SV trong bối cảnh của cuộc đấu tranh tư tưởng hiện nay.

Công tác giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, pháp luật, thẩm mỹ, văn hóa trang bị thế giới quan đúng đắn khoa học và nhân sinh quan tích cực cho SV. Việc giáo dục này thông qua nhiều nội dung học tập, trong đó chủ yếu thông qua các học phần lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam, pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Ở một số trường đại học thuộc khối khoa học xã hội và nhân văn và nghệ thuật, SV có điều kiện được học nhiều hơn về văn hóa, thẩm mỹ, đời sống tâm lý của cộng đồng dân tộc, tham gia các hoạt động sân khấu hóa, tác phẩm nghệ thuật về đời sống chính trị của đất nước. Từ đó, SV hiểu được những quy luật vận động tất yếu của lịch sử dân tộc và nhân loại; nhận thức được ý nghĩa của việc gìn giữ, phát huy truyền thống cách mạng và hình thành các giá trị đạo đức, văn hóa tốt đẹp phù hợp thời đại; nắm được mục tiêu phấn đấu để góp phần vào quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; đồng thời trở thành một công dân có trách nhiệm trong thời đại mới.

Căn cứ vào chương trình đào tạo, hay các học phần lý luận chính trị trong có tiết dành cho thực hành, mỗi trường linh hoạt chủ động đề xuất nội dung tích hợp giáo dục ý thức đấu tranh chính trị chống lại quan điểm sai trái của các thế lực thù địch cho SV trên MXH. Đồng thời tạo ra một không gian học tập mở, khơi gợi và lôi cuốn SV tích cực học tập hiểu sâu sắc hơn chế độ chính trị và nền tảng tư tưởng của Đảng, Nhà nước.

Trong thời gian vừa qua, với sự nỗ lực của SV, sự quan tâm, đầu tư của đảng ủy, ban giám hiệu, đội ngũ cán bộ và giảng viên, giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH cho SV các trường đại học đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Một số giải pháp cơ bản trên đóng góp cho công tác giáo dục ý thức nói chung và giáo dục ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch nói riêng cho SV các trường đại học đạt những kết quả cao hơn nữa trong thời gian tới, để ý thức đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên MXH ngày càng có sức ảnh hưởng lớn trong SV, thay đổi nhận thức, và văn hóa sử dụng MXH của SV./.